

Magyar Labdarúgó Szövetség

GYERMEKVÉDELMI KÉZIKÖNYV

A Magyar Labdarúgó Szövetség biztonságos, támogató és gyermekközpontú, a pozitív tanulási környezet megteremtésének kialakítását segítő ajánlásgyűjteménye.

A BIZTONSÁG AZ IGAZI GYŐZELEM!

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
CÉLOK ÉS VÍZIÓ	4
KUTATÁSI EREDMÉNYEK	5
PRIORITÁSOK	10
GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM	11
A FELFELÉ ÁRAMLÁS VESZÉLYEI	23
SZAKEMBEREK VÉDELME	33
NŐK A LABDARÚGÁSBAN	42
EGYESÜLETI TEENDŐK	45
GYERMEKVÉDELMI INCIDENS	51
ÖNELLENŐRZŐ CHECKLIST	62
ZÁRSZÓ	64
A KÉSZÍTŐKRŐL	65

Bevezetés

A Magyar Labdarúgó Szövetség, figyelemmel az UEFA Gyermekvédelmi Eszköztárának (Child Safeguarding Toolkit) célkitűzéseire, továbbá a New York-i Gyermekjogi Egyezmény alapelveire, igazodva Magyarország Alaptörvényében, illetve a sportról szóló 2004. évi I. törvényben megfogalmazott rendelkezésekre megalkotja jelen Gyermekvédelmi Kézikönyvet.

A normatív szabályoknak megfelelésen túl alapvető célkitűzés, hogy összhangban a Magyar Labdarúgás Stratégiája (2025-2030) című tervdokumentummal kiterjesszük a társadalmi felelősségvállalást gyermekeink egészségének és biztonságos fejlődésének elősegítésére.

Ehhez elengedhetetlen, hogy valamennyi professzionális és amatőr klub, minden gyermekkel foglalkozó edző és szakember tisztában legyen azzal, hogy miként tud biztonságos, pozitív és élvezetes környezetet kialakítani, függetlenül a játékos életkorától, nemétől, szexuális irányultságától, etnikai és társadalmi hátterétől, vallásától, képességektől és a sportban való részvétel mértékétől.

Célok és vízió

Hazánkban 2024-ben 302.000 labdarúgót regisztráltak, amely kétszerese a 2010-ben mért számoknak. Ennek közel az 1/3-adát az utánpótláskorú játékosok teszik ki, amely óriási felelősséget keletkeztet. E felelősség megköveteli, hogy segítsük és támogassuk a klubokat, utánpótlás-műhelyeket, egyesületeket és szakembereiket abban, hogy e kihívásoknak képesek legyenek megfelelni.

Céljaink

A kézikönyv megalkotásával célunk, hogy a folyamatosan növekvő számú igazolt labdarúgó számára biztonságos, támogató környezetet teremtsünk. Jelen dokumentum nemcsak a gyermekek, hanem a szakemberek védelmét is szolgálja, hozzájárulva a játékosok megtartásához és a sportág népszerűsítéséhez. Minden résztvevő számára világos iránytűt kínál a felelős és biztonságos működéshez.

Víziónk

Olyan magyar labdarúgás megteremtése, ahol a pályán és azon kívül egyaránt a tisztelet, a biztonság és a fejlődés áll a középpontban. A jövőképünk egy olyan futballközösség, amelyben a gyermekek örömmel játszanak, a szakemberek biztonságban dolgoznak és a sportág iránti szeretet egész életen át megmarad. Célunk, hogy a labdarúgás mindenki számára vonzó és elérhető maradjon.

Kikért is vagyunk felelősek?

	A KSH 2025-ös adatai szerint az 5-18 éves korosztályba tartozó gyerekek száma	1.316.971 fő	Ez a magyar lakosság 13,8%-át jelenti.
	A fiúk száma az előbbi korosztályban	676.485 fiú	A fiúk aránya 51,3%.
	A lányok száma az előbbi korosztályban	640.486 lány	A lányok aránya 48,7%.
	Regisztrált labdarúgók száma az érintett korosztályban (2025. novemberi adatok)	114.655 fő	Ez az érintett korosztály 8,7%-át jelenti!

Nemzetközi összehasonlító kutatások eredményei a pályaelhagyásra vonatkozóan

Az összehasonlítás alapjául szolgáló tanulmányok

Back, J. & Dunstan-Lewis, H. & Knight, C.: Psychosocial Predictors of Drop-Out from Organised Sport. International Journal of Environmental Research and Public Health, 2022.

Bergin, J.: Dropping Out or Continuing Playing — A Case Study of Boys in Youth Football. Sports (MDPI), 2023.

Crane, J. & Temple, V.: A Systematic Review of Dropout from Organized Sport Among Children and Youth. Sports (SAGE Journals), 2015.

DiSanti, J. S., & Erickson, K.: Exploring Coaches' Perceptions of Youth Sport: Specialization, Benefits and Risks. International Journal of Sports Science & Coaching (PMC), 2019.

Fraser-Thomas, C., Côté, J., & Deakin, J.: Understanding Dropout and Prolonged Engagement in Adolescent Sport. Psychology of Sport and Exercise (ScienceDirect), 2008.

Haugen, T., Johansen, B. T., Ommundsen, Y., & Säfvenbom, R.: The Moderating Role of Supportive Coach-Behaviour: A Study of Youth Football Players. Sports (MDPI), 2020.

Konttinen, N. & Laakso, L.: Sustained Participation in Youth Sport: The Role of the Coach–Athlete Relationship and Coach-Created Motivational Climate. International Sport Coaching Journal 2(1), 2014_

Lisinskiene, A. & Lochbaum, M. & Lukens, A. & May, E.: The Effect of a 6-Month Coach Educational Program on Coach–Athlete Relationship and Athlete Experience. International Journal of Environmental Research and Public Health, 2018.

Møllerløkken, N. E., & Lorås, H. & Pedersen A. V.: A Systematic Review and Meta-Analysis on Dropout in Youth Soccer. Percept Mot Skills. 2015

Szakál, Zs.: Assessing the Role of the Coach in Terms of Dropping Out from Youth Sports. Central European Journal of Educational Research, 4(1), 66-74., 2022

Van Yperen, N. W. & Yonker, L. & Verbeek, J.: Predicting Dropout From Organized Football: A Prospective 4-Year Study Among Adolescent and Young Adult Football Players. Sports and Active Living, 2022.

Zhang, Y. & Wang, F. & Szakál, Zs. & Bíró, Zs. & Kovács, M. & Őrsi, B. & Kovács, E. K.: Why Do Students Drop Out of Regular Sport in Late Adolescence? Public Health, 2024.

Hazai, belső felmérések és kutatások

GYERMEKVÉDELMI KÉRDŐÍV
SPORTSZAKEMBEREK RÉSZÉRE (2024)
491 fő

GYERMEKVÉDELMI KÉRDŐÍV
U18 FELETTI KOROSZTÁLY RÉSZÉRE (2024)
228 fő

GYERMEKVÉDELMI KÉRDŐÍV
U16-18 FELETTI KOROSZTÁLY RÉSZÉRE (2024)
801 fő

GYERMEKVÉDELMI KÉRDŐÍV
U12-15 FELETTI KOROSZTÁLY RÉSZÉRE (2025)
226 fő

ÖSSZEFOGLALÓ TAPASZTALATOK

EDZŐK FELKÉSZÜLTSÉGE (491 fő)

BIZONYTALANSÁG

- A megkérdezett edzők **85,7%-a** soha, vagy évente legfeljebb 1-szer hall a gyermek-védelemről
- **54,3%-a soha nem vett még részt** ilyen témájú edzői értekezleten
- **41,9%-a egyáltalán nem vagy csak kis mértékben** bízik a gyermekvédelmi protokollokban

12-15 év KÖZÖTTIEK (226 fő)

POZITÍV TANULÁSI LÉGKÖR HIÁNYA

- A megkérdezett 12-15 év közöttiek **30%-a nem érzi magát fontosnak vagy nem tudja eldönteni**, hogy az-e
- A válaszadók a csapat légkörét **18,6%-ban változóra, 3%-ban rosszra értékelték**
- **11,5% igen, 17,5% talán** már gondolkozott azon, hogy abbahagyja a labdarúgást

16-18 év KÖZÖTTIEK (801 fő)

ROSSZ TAPASZTALAT

- A megkérdezett 16-18 év közötti játékosok **51,6%-a soha nem** hallott a gyermekjogokról
- **22,7%-a nyilatkozott úgy, hogy van negatív hatása** a futballnak az életére
- **17%-a mondta azt, hogy érte már bántalmazás** labdarúgó környezetben

HA ELJUT A FELNŐTT LABDARÚGÁSIG

18 év FELETTIEK (228 fő)

TUDATOSSÁG HIÁNYA

- A megkérdezett 18 év feletti játékosok **72,3%-a soha nem kapott** semmilyen felvilá-gosítást a gyermek-jogokról.
- **75% soha nem vett részt** gyermek-védelemről vagy biztonságról szóló megbeszélésen

A GYERMEKVÉDELMI KÉZIKÖNYV PRIORITÁSAI

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

A legfiatalabbak különösen sérülékenyek, ezért biztonságuk megteremtése alapfeltétele a sportban való örömteli részvételüknek.

FIATAL FELNŐTTEK VÉDELME

Ebben az életkorban a sportolók pályafutásukat építik, szükségük van a megfelelő támogatásra, hogy egészségesen fejlődjenek és a pályán maradjanak.

SZAKEMBEREK VÉDELME

Az edzők, szakemberek és segítőik csak akkor tudnak felelősségteljesen nevelni és példát mutatni, ha maguk is biztonságos és pozitív, támogató közegben dolgoznak.

NŐK A LABDARÚGÁSBAN

A labdarúgás mindenki sportja. A nők biztonságának, méltóságának garantálása kulcs a valódi esélyegyenlőséghez.

EGYESÜLETI TEENDŐK

A klubok szintjén megvalósított tudatos gyermekvédelmi és biztonsági intézkedések adják az alapját az egész futballközösség megbízható működésének.

I. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

JÁTÉKOSOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

JOGOK

✓ Joga van biztonságos, bántalmazásmentes környezetben sportolni.

✓ Joga van ahhoz, hogy véleményét elmondja, és azt életkorának megfelelően figyelembe vegyék.

✓ Köteles más játékosokat, edzőket és segítőket tiszteletben tartani, és nem veszélyeztetni társaik testi, lelki biztonságát.

✓ Köteles a bántalmazás vagy bármilyen visszaélés gyanúját felnőttnek jelezni, ha ilyet tapasztal vagy észlel.

KÖTELEZETTSÉGEK

Tévhitek és a valóság

A gyermekek alapvetően a játék örömeért látogatják az edzéseket, nem feltétlenül azért, mert profi labdarúgók akarnak lenni. Bántalmazásnak élhetik meg, ha folyamatosan teljesítménykényszerből fakadó edzői frusztrációval, agresszióval és idegeskedéssel találkoznak.

TÉVHIT

A játékosok azért hagyják abba a labdarúgást, mert minden fontosabb nekik. A mai Alfa generáció már elkényeztetett, csak a számítógépes játékok, meg a TikTok érdekli őket.

VALÓSÁG

Ezzel szemben számtalan kutatás bizonyította, hogy a játékosok elsősorban azért hagyják abba a labdarúgást, mert elveszítették a játék örömét, másodsorban az edző viselkedése, pedagógia módszerei riasztják el, végül pedig a közösség diszfunkciói.

NÉGY TANÁCS, HOGY MIATTAD NE HAGYJA ABBA EGYETLEN GYERMEK SE A LABDARÚGÁST!

VÁLTOZTASS MINDSET-ET!

Hosszú éveken keresztül a hétvégi eredményben mértük az utánpótlás sikerességét. Hibás ez a megközelítés, mert az igazi fokmérő az lesz, hogy hány gyerekkel szerettetted meg a labdarúgást. Ha erre koncentrálsz, jönni fognak az eredmények, s idővel a tehetségek is.

HELYEZD A GYERMEKET A KÖZÉPPONTBA!

Figyelemmel az életkori sajátosságokra, kerüld a monoton és unalmas gyakorlatokat. Ne feledd, a gyerek játszani jött, figyelj rá és a rezdüléseire. Teljesítményközpontúság helyett játékosközpontúságot preferálj!

ADJ POZITÍV VISSZAJELZÉST!

A hibákból való tanulást bátorítással segítsd, ne megszégyenítéssel! A dicséret és az építő jellegű tanács motiválja a gyerekeket, hogy fejlődjenek és ne veszítsék el az önbizalmukat.

ALAKÍTS KI BEFOGADÓ KÖZÖSSÉGET!

Figyelj arra, hogy senki se maradjon ki, minden gyermek érezze, hogy fontos tagja a közösségnek. Az elfogadó légkör, a pozitív tanulási környezet erősíti a kötődést a sporthoz és a csapathoz.

A gyermekbántalmazás fajtái

1

SZÓBELI, ÉRZELMI ERŐSZAK

A gyermek rendszeres megszégyenítését, gúnyolódást, fenyegetést vagy szeretetmegvonást jelent, ami rombolja az önbizalmát és lelki egészségét. Sajnos ezt edzőként mi is elkövethetjük, ha nem figyelünk a szavaink súlyára.

2

ELHANYAGOLÁS

Elhanyagolásról beszélünk, ha a gyermek alapvető szükségleteiről (élelem, higiénia, orvosi ellátás, biztonság) a gondviselők nem gondoskodnak megfelelően. De ide tartozik az odafigyelés, a törődés és a meghallgatás hiánya is.

3

FIZIKAI VISSZAÉLÉSEK

Olyan bántalmazási forma, amit az edző is elkövethet, hiszen itt arról van szó, hogy a felnőtt a gyermeknek szándékosan testi sérülést okoz (pl. ütés, lökés, túlzott edzés), amely a fájdalmon túl félelmet és érzelmi kihívást is eredményez.

4

SZEXUÁLIS JELLEGŰ ABÚZUSOK

A gyermeket kényszerítéssel vagy manipulációval szexuális cselekményre kényszerítik vagy vonják be, esetleg olyasmit mutatnak neki, ami életkorának és fejlődésének nem megfelelő.

5

KORTÁRSAK KÖZÖTTI BÁNTALMAZÁS (BULLYING)

Ismétlődő, szándékos bántalmazás vagy zaklatás, amikor egy gyermek vagy fiatal hatalmi fölényét kihasználva fizikai, verbális, érzelmi vagy online formában árt egy másik gyermeknek.

TOP10 Tanács

POZITÍV KOMMUNIKÁCIÓ

Mindig biztató, építő hangnemben adj visszajelzést, a kiabálás és megszégyenítés helyett a fejlődésre fókuszálj!

ZÉRÓ TOLERANCIA

Egyértelműen fejezd ki és adj hangot annak, hogy nincs helye ütésnek, lökésnek, megalázásnak, beszólogatásnak!

EGYÉRTELMŰ SZABÁLYOK

Dolgozz ki az érintetteket is bevonva egyszerű, gyerekek és szülők számára is érthető viselkedési kódexet és azt mindig írasd alá!

ELÉRHETŐSÉG, FIGYELEM

Biztosítsd, hogy a gyerekek bizalommal fordulhassanak hozzád a problémáikkal, s Te is folyamatosan figyeld a jeleket!

PÉLDAMUTATÁS

Légy Te magad a fair play és a tisztelet mintaképe: a gyerekek azt követik, amit látnak, nem azt, amit hallanak!

TOP10 Tanács

Adj teret, hogy a gyerek elmondhassa, mi bántja! Lesz, aki nem szól, ezért figyeld a gyerekek közötti interakciókat! Avatkozz közbe azonnal, ha kiközösítést vagy zaklatást látsz!

Ismerd a játékosaid fizikai és lelki állapotát, temperamentumát, ne terheld túl őket, adj időt a pihenésre!

Rendszeresen kommunikálj a szülőkkel, vond be őket a csapat életébe, ismerd őket, így csökken az elhanyagolás veszélye!

Vegyél részt gyermekvédelmi és sportpszichológiai képzéseken, hogy felkészülten kezeld a helyzeteket!

Ne próbáld egyedül megoldani a súlyos ügyeket, vond be a klubot és a szakembereket!

FIGYELJ, KÉRDEZZ ÉS HALLGASS

EGYÉNI FIGYELEM, EGYÉNI TERHELÉS

SZÜLŐK BEVONÁSA

FOLYAMATOS KÉPZÉS, ÖNFEJLESZTÉS

KÉRJ SEGÍTSÉGET!

Mikor és mit?

1. Edző észlel valamit:
sérülést, félelmet, vitát, viselkedésváltozást
2. Gyanú vizsgálata, ellenőrzése: visszatérő, ismétlődő vagy nem?
3. Nem: nem igényel beavatkozást vagy csak egyszeri beszélgetést
4. Igen: súlyos vagy nem súlyos?
5. Nem súlyos: beszélgetés a gyermekkel, érintettekkel, szülőkkel
6. Súlyos: klub, gyermekvédelmi felelős, hatóságok értesítése

Súlyos vagy nem súlyos?

Az edző elsődleges felelőssége tehát az, hogy figyeljen és észrevegye a gyermek viselkedésében bekövetkező változásokat, észlelje, ha a játékosok között akár futballszakmai, akár öltözői konfliktus alakult ki. A jelek megítélése nem egyszerű, ezekről célszerű belső továbbképzéseken, edzői értekezleteken egyeztetni.

Ha valamilyen ügyben intézkedésre került sor, sose felejtsük el az **UTÁNKÖVETÉST**, azaz a gyermekek és az érintettek megkérdezését, a helyzet monitorozását. Nem biztos ugyanis, hogy egy beavatkozás mindent megold!

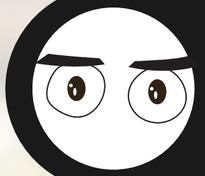

Nem súlyos

Egy gyermek egyszeri alkalommal szomorú, visszahúzódó, mert rossz napja volt az iskolában, de nincs ismétlődő jelzés bántalmazásra.

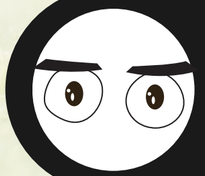

Nem súlyos

Két játékos összeszólalkozik az edzésen, és rövid ideig lökdösődés alakul ki, de gyorsan lecsillapodnak. Edzői beavatkozásra elnézést kérnek egymástól.

Súlyos

Egy játékos rendszeresen kék-zöld foltokkal érkezik edzésre, és bár egy ideig tagad, később edzői érdeklődésre elmondja, hogy az iskolában az idősebbek gyakran bántalmazzák, de otthon ezt nem meri elmondani.

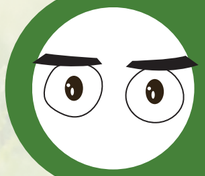

Súlyos

Az egyik játékos képeket készített a többiekről a zuhanyzóban. Jó heccnek gondolta, de néhányan nem így vélekednek. Egyszerű összeszólalkozásnak tűnhet, de a készült képek törvénysértőek.

A leggyakoribb probléma: bullying

Egy labdarúgó öltözőben teljesen természetes a rivalizálás, a csapatba kerülésért történő harc, amelynek velejárója lehet a konfliktus, piszkálódás, heccelés, a másikkal viccelődés. Ha ennek célja a teljes kiközösítés, vagy eredetileg is a másik bántalmazása, zaklatásról beszélünk, ami a súlyos esetek közé sorolható.

De kik egy bántalmazás résztvevői?

ELKÖVETŐ(K)

A bullying elkövetői azok, akik szándékosan bántalmaznak, zaklatnak vagy kihasználnak egy másik személyt. Motivációjuk lehet hatalomgyakorlás, düh, frusztráció levezetése vagy elfogadás keresése, de legtöbbször a figyelemszerzés-figyelemfelkeltés a céljuk.

ÁLDOZAT(OK)

Az áldozat a fizikai-lelki bántalmazás elszenvedője, aki gyakran kiszolgáltatott helyzetben van, és sokszor nem tudja megvédeni magát. A bullying következménye lehet félelem, szorongás, önbizalomvesztés vagy a sport abbahagyása.

NÉZŐK

A nézők szerepe kiemelt jelentőségű, hiszen sokszor az ő figyelmükért, visszajelzésükért, kegyeikért zajlanak az események. Többnyire beavatkozhatnának, de nem teszik, passzivitásuk, esetleges hallgatólagos vagy aktív támogatásuk erősíti az elkövetőt.

KÖZÖSSÉG

Ne felejtsük, a bullying soha nem egyéni probléma, mindig a közösség diszfunkcionális működésének a tünete! A csapat vagy a klub egészét érinti, mert rombolja a bizalmat, a csapatszellemet és a biztonságérzetet. Ha nincs megfelelő beavatkozás, a közösségben normalizálódhat az erőszak.

ELKÖVETŐ: FIGYELD MEG, ISMERD MEG A PROBLÉMÁIT!

Azokat a gyerekeket, akik a csapaton belül olykor deviánsan viselkednek, fontos, hogy még jobban megismerd! Tudnod kell, hogy mi zajlik a háttérben: válás, anyagi gondok, haláleset, iskolai teljesítmény. Adj figyelmet, felelősséget, feladatot!

ÁLDOZAT: KÉRHESSEN TŐLED SEGÍTSÉGET!

Fontos, hogy az áldozat tudja nincs egyedül, beszélhet a problémáiról. Soha ne küldj el senkit azzal, hogy ne árulkodjon, oldja meg egyedül! Hallgasd meg, ne hibáztasd, ne ítélkezz, biztosítsd a csapat és a saját támogatásodról!

Hogyan előzzük meg és hogyan kezeljük a bullyingot?

A kortársak közötti bullying a labdarúgó közegben is jelen lehet és hosszú távon komoly károkat okoz az egyénnek és a csapatnak egyaránt. A megelőzés kulcsa a biztonságos, tiszteleten alapuló közösségi légkör kialakítása, ahol mindenki tudja, hogy a bántalmazásnak nincs helye. Az edző felelőssége, hogy felismerje a jeleket, megelőző lépéseket tegyen, és szükség esetén határozottan beavatkozzon.

NÉZŐK, MEGFIGYELŐK: VONJÁK MEG A FIGYELMET!

Szezon elején, szabályalkotásnál tisztázni kell, hogy az egyén öltözői vagy pályán megélt negatív élményei közös problémát jelentenek. Tudatosítsuk, hogy a hallgatás nem pálya, kérjük őket, hogy vonják meg a figyelmet, nyújtsanak segítő kezet az áldozatnak, s mindig kérjenek segítséget!

HA MEGTÖRTÉNT A BAJ...

Azonnal avatkozzunk közbe! Első körben hallgasd meg a feleket, próbálj meg objektív módon látni! Ne a büntetésben lássuk az elsődleges megoldást, kisebb esetekben próbáljuk meg az érintetteket kibékíteni, súlyosabb esetekben szervezzünk egy beszélgetést, ahol mindenki beszélhet az érzéseiről. Törekedjünk arra, hogy a bocsánatkérés felé haladjunk, továbbá, hogy mindenki tegyen vállalásokat, ígéreteket a jövőre nézve.

A CSAPAT EREJE OTT KEZDŐDIK, AHOL A BÁNTÁS VÉGÉT ÉR!!!

Bullying-kezelési

TOP 5

Állítsd le azonnal, használj STOP jelet!

Támogasd az áldozatot, adj pozitív visszajelzést és bátorítsd!

Edzések végén alkalmazz ún. POZITÍV KÖRT, ahol megpróbálunk jót keresni a történtekben! (pl. bocsánatot kért)

Az elkövetővel vállaltassuk a felelősséget! “ÉN üzenet”-ben fogalmazza meg mit, miért tett, majd vállaljon jóvátételt.

Mindig aktivizáljuk a nézőket! Szervezzünk szerepjátékot, s játszassuk el, hogyan lehetett volna kiállni a másik mellett, vagy mit lehetett volna másképp tenni, mondani!

Nézzünk egy példát!

Az U14-es csapat edzője vagy a csapatban az egyik játékos, Marci, rendszeresen kimarad a passzolásokból edzésen. A társai kinevetik, ha hibázik és az öltözőben „béna” gúnynéven szólítják. Többször látod, hogy a többiek összesúgnak a háta mögött. Észrevetted, hogy a közös Facebook csoportban is, amelyben a hivatalos kommunikáció zajlik, mindig nevető fejet tesznek a többiek, ha valamit beír.

Marci egyre visszahúzódóbb, többször panaszkodik hasfájásra, visszaesett az edzéslátogatottsága is és már fontolgatja, hogy abbahagyja a futballt. Az edző észreveszi, hogy Marci teljesítménye romlik, és gyakran szomorúan ül a pálya szélén.

Nézzük most a megoldást! Összefoglalva: **a kulcs soha nem az elkülönítés és a büntetés, hanem a közösség és a szereplők bevonása, felelősségük erősítése, végül a közös szabályrendszerek kialakítása.**

NE ESS PÁNIKBA, HANEM VIZSGÁLD MEG A HELYZETET!

Használd a STOP jelet, majd mérlegeld, hogy valóban bántalmazásról van-e szó (vagy egyszeri összezörrenésről), s tudd meg, ki az áldozat, ki a bántó, ki a megfigyelő!

NE A HIBÁS FELEKET, HANEM A MEGOLDÁST KERESD!

Ne vádaskodj, ne ítélj el senkit! Ehelyett teremts lehetőséget és teret a felek közötti párbeszédre azért, hogy maguk találjanak megoldást a problémára!
Ismerd meg az érzéseiket, gondolataikat, beszéltesd őket!

TANÍTS KONFLIKTUSKEZELÉST, ASSZERTIVITÁST!

Egészítsd ki a viselkedésmintáikat empatikus és erőszakmentes technikákkal! Hiszen ők még fejlődnek és e készségek elsajátításához idő és gyakorlás kell, mint bármilyen más képességéhez. (Pl. Nem érdekel, itt mindenki bunkó és önző. → Rosszul érzem magam, mert nem passzolnak és bántanak.)

VONJ BE MINDEN SZEREPLŐT A FOLYAMATBA!

Biztasd a bántott gyereket, hogy elmondhassa az érzéseit és azt, mit szeretne másként („Kérlek, ne nevezzetek bénának!”)! Kérdezd meg a bántót is: ő mit érez, mit kérne a másiktól? Ezzel elkerülhető a hibáztatás körüli tabu és nyitott mintát kínál a közös feldolgozásra.

II. A FELFELÉ ÁRAMLÁS VESZÉLYEI

FELFELÉ ÁRAMLÁS ESETEI

A) A piramis rendszerben felfelé (Gr. → KK)

B) Egyesületen belül utánpótlásban

C) Utánpótlásból felnőtt csapatba

A FELFELÉ ÁRAMLÁS NEHÉZSÉGEI A PIRAMISRENDSZERBEN

Az új csapat csoportdinamikája

Ahova az új játékos érkezik, ott is megváltozik a légkör, új társ, de lehet, hogy új rivális érkezik.

Idegen környezet

Az új játékosnak alkalmazkodnia kell az új egyesülethez, ami sok változó mentén történhet: családtól elszakadás, közlekedés, új lakhely, új szabályok, új versenyhelyzet.

Miért nem én? Van értelme csinálni?

A maradók gyakran nem kapnak semmilyen információt, visszajelzést, hogy miért került a másik kiválasztásra.

Új szerep, új riválisok

Egyáltalán nem biztos, hogy az új környezet befogadó, s az új elvárások sem feltétlenül megfelelőek.

Az “ottmaradók”

A csapat elveszíti a legjobbját, megváltozik a csoportdinamika.

Edzőhöz kötődés

Nem mindig az edző kérésére történik a váltás, nem biztos, hogy az edző úgy viszonyul hozzá, ahogy várta, vagy ahogy korábban tapasztalta.

A FELFELÉ ÁRAMLÁS NEHÉZSÉGEI A KLUBON BELÜL

Sérülő csapategység régi és új helyen egyaránt

A régi csapattársak számára hiányzik, az újak számára fenyegetést jelenthet a fiatalabb játékos érkezése.

A játékos ‘fontosságérzetének’ változása

Eddig ő volt csapata legjobbja, húzóember, akire mindenki számított, most a legfiatalabb és sok esetben a sor végére kerül.

Teljesítménykényszer

Az új edző, az új csapat és a változás maga is irreális elvárások megfogalmazását eredményezheti, a kevesebb játékperc, a kisebb szerep kudarcélményt jelenthet.

“Hontalanság”

Sokszor a felfelé áramlás nem jelenti automatikusan a másik csapathoz kerülést, sokszor egyik, sokszor másik csapattal edz vagy lép pályára. Egyik helyen sem érzi magát odatartozónak.

A LEGNAGYOBB KIHÍVÁS:
UTÁNPÓTLÁSBÓL A FELNŐTTBE

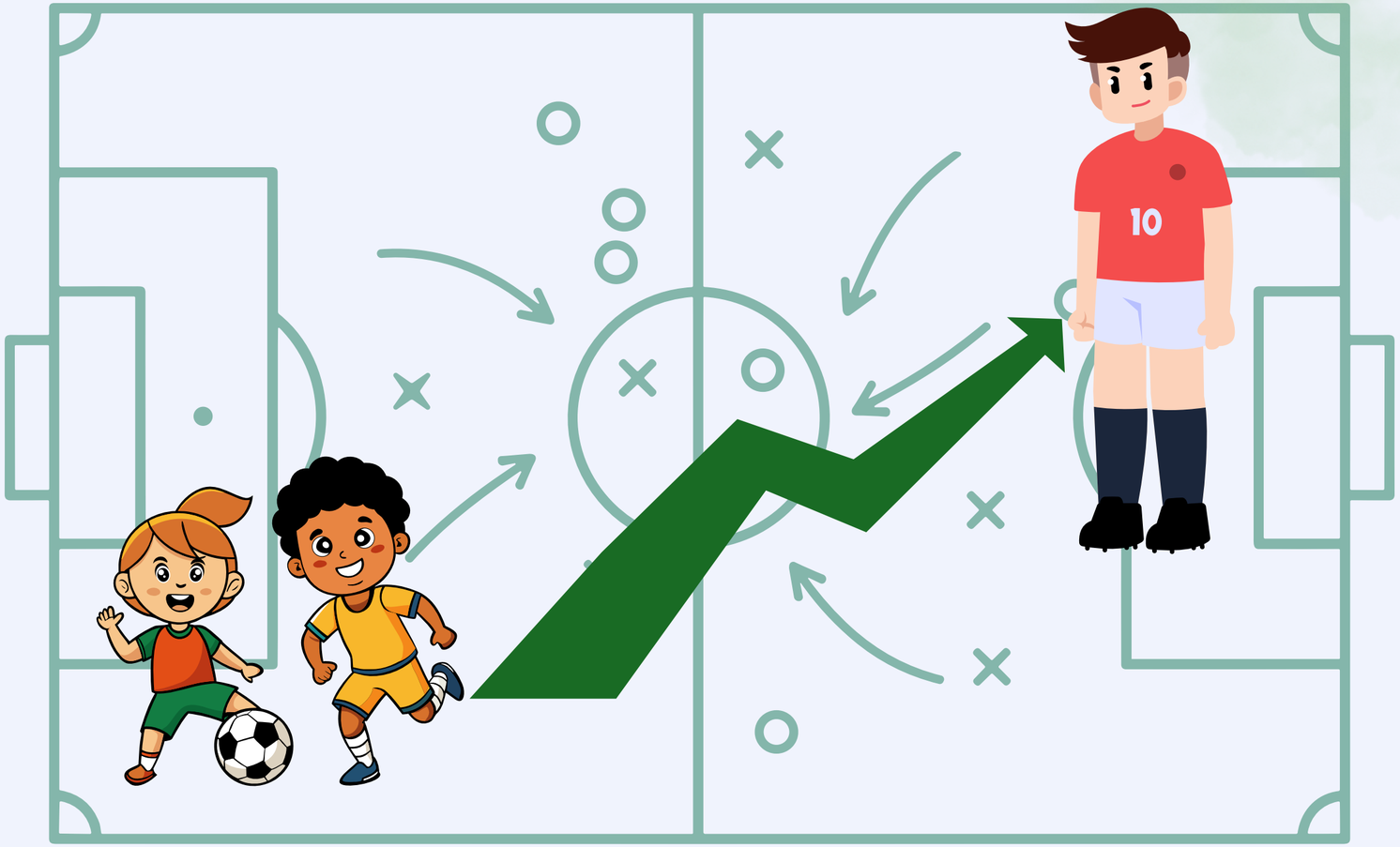

Tévhitek és a valóság

Több szervezet jelentése és különböző kutatási eredmények is egyértelműen bizonyítják, hogy a játékosok egész karrierje során a legnagyobb kihívást jelentő lépés az utánpótlásból a felnőtt futballba történő átmenet. Ennek köszönhetően sok játékost veszít el a labdarúgás ezen a ponton, ráadásul sokan nemcsak futballszakmai, hanem lelki oldalról is sérülnek.

TÉVHIT

Ebben az időszakban azért veszít a labdarúgás játékosokat, mert életkori sajátosság, hogy a párkapcsolatok keresése és a bulizás mindennél fontosabbá válik, főleg, ha a profi szerződésből fakadó anyagi lehetőségek kontrollálatlanok.

VALÓSÁG

Ezzel szemben számtalan kutatásból és jelentésből tudjuk, hogy leggyakrabban a megugró fizikai terhelésből fakadó sérülések, továbbá a **nem kezelt teljesítménykényszer, elvárások, szorongás, mellőzöttségből fakadó mentális okok vezetnek pályaelhagyáshoz**.

NÉGY TANÁCS, AMIRE ÉRDEMES FIGYELNED, HA ÁTMENETBEN LÉVŐ FIATALOKKAL DOLGOZOL

BIZTOSÍTS NEKIK KIEMELT FIGYELMET!

Amennyiben olyan utánpótláskorú játékossal dolgozol, aki a felnőtt labdarúgás kapujában áll, szentelj neki nagyobb figyelmet, ha klubban felfelé áramlási protokoll erre nem fektet külön hangsúlyt. Többet beszélgess vele, érdeklődj, biztasd őt és a türelmet folyamatosan hangsúlyozd.

ADJ NEKI KÉZZEL FOGHATÓ CÉLOKAT!

Ha kevés játéklehetőséget kap, adj neki speciális feladatokat! Pl. figyelje egy ellenfél játékát, vezessen naplót a saját edzéséről. Lehet, hogy érdemes az edzésvezetésbe bevonni, bizonyos kisebb felelősségi köröket rábízni, amikor saját korosztályával van, hogy érezze a törődést és az elismerést.

BESZÉLGESS VELE A JÖVŐRŐL, LEHETŐSÉGEKRŐL!

Egy edző hitelesen tud beszélni arról, hogy a futball nem az egyetlen út. Ösztönözd, hogy fejezze be az iskolát, tanuljon nyelvet, szerezzen „civil” szakmát! Ha a játékos lát más jövőképet is, kisebb az esélye, hogy csalódásból destruktív (alkohol, kábítószer, játékfüggőség) útra tér.

LÉGY SZŰRŐ A FELNŐTTEK KEGYETLEN VILÁGÁBAN!

Segíts neki eligazodni az ügynökök, barátok, továbbá a szubkulturális hatások között! Kérdezz rá nyíltan, mit mondanak neki mások, mit gondol ezekről! Nem tiltani kell, hanem kritikus gondolkodásra nevelni: hogy felismerje, ha valaki csak ki akarja használni.

A leggyakrabban megjelenő diszfunkciók és devianciák

1

TELJESÍTMÉNYKÉNYSZERRE ADOTT ROSSZ VÁLASZ

A fiatal úgy érzi, hogy bármi áron bizonyítania kell, ezért tiltott vagy egészségtelen eszközökhöz nyúlhat, hogy lépést tartson a felnőtt szinttel. Ekkor könnyen találkozhat doppinggal, veszélyes teljesítményfokozó szerekkel vagy csak szimplán túledzheti magát.

2

SZERHASZNÁLAT ÉS ADDIKCIÓK

A fiatal a feszültség, a kudarc és az üresség elől menekül, könnyen a gyors örömforrásokat adó szerek vagy játékok felé fordul. Ilyenkor egyenes út vezethet az alkoholhoz és/vagy a kábítószerekhez, de vannak, akik viselkedéses függőségeket választanak, szerencsejátékoznak vagy gépeznek.

3

PSZICHÉS KRÍZIS, ÖNDESTRUKTIVITÁS

Az identitásválság („ha nem futballista, akkor ki vagyok?”) és az elutasítás élménye súlyos pszichés összeomlást okozhat. A fiatal könnyen juthat el depresszióhoz, öngyilkossági gondolatokhoz, amelyeket adott esetben az első két pontban részletezett módokon igyekszik elkerülni.

4

ANTISZOCIÁLIS ÉS IMPULZÍV ÉLETMÓD

A strukturálatlan idő, az anyagi lehetőségek és a kontroll hiánya miatt a fiatal impulzívan, rövid távú élmények hajszolásával vezeti le a frusztrációját. A féktelen bulizás mellett a fegyelmezetlenségek, törvényszegések végrehajtása, lehúzó, destruktív társaságba kerülés is lehetséges végkimenetel.

5

KISZOLGÁLTATOTTSÁG, KIHASZNÁLÁS VESZÉLYE

A hirtelen jött pénz, ismertség és tapasztalatlanság miatt a fiatal könnyű célpont, akit anyagilag és érzelmileg is kihasználhatnak barátnak hitt “jóakarók”, ügynökök, de néha még a családtagok is.

RIZIKÓMÁTRIX

Hirtelen fizikai változások, gyanús étrendkiegészítők használata, titkolózás az edzésprogramról.

Gyakoribb hiányzás, fáradtság, koncentrációvesztés, anyagi gondok, pletykák bulikról.

Visszahúzódás, motivációvesztés, fásultság, sírás, önbizalomhiány, öngyilkos megjegyzések.

Éjszakázás, fegyelmezetlen viselkedés, sorozatos szabályszegés, konfliktusok csapattársakkal.

TOP5 Tanács

ELÉRHETŐSÉG, FIGYELEM

Ne csak a teljesítményről kérdezd – figyelj rá emberként is, mert így előbb észreveszed a baj jeleit!

ADJ NEKI CÉLT ÉS SZEREPET!

Ha kevesebb a játékperc, adj speciális feladatot (pl. megfigyelés, segítő szerep), hogy érezze: fontos a csapatban!

ISMERD FEL A JELEKET!

Titkolózás, visszahúzódás, bulizás, gyors pénzköltés – ezeknél mindig érdemes beszélgetni, mielőtt nagyobb gond lesz.

A B TERV TÁMOGATÁSA

Hangsúlyozd az iskola, a nyelvtanulás, a szakma fontosságát – hogy legyen kapaszkodó, ha nem jön össze a profi pálya!

KÉRJ SEGÍTSÉGET!

Ha gyanús viselkedést látsz, vond be a szülőt, pszichológust, szakembert – az edző nem helyettesíti a terapeutát!

Nézzünk egy példát!

Az U19-es csapat edzője vagy, mellette tagja a felnőtt csapat stábjának is. Az egyik játékosod már a felnőttekkel edz, szerződést is kapott, de többnyire csak kispadozik, a második számú felnőtt csapatban szokott pályára lépni, de fontosabb meccseken még visszaküldik hozzád, az U19-be is.

Lemegy egy fél szezon, egyszer sem teszik be, ráadásul megsérül, szalagszakadás, hónapokra kidől. A fizetését kapja, edzésekre, rehabilitációra egy darabig még nem tud járni, suliból korábban kivették, hogy a délelőtti edzéseken részt tudjon venni.

Nézzük most a megoldást! Összefoglalva: **emberként kell mellette lenni, célt kell adni neki, támogatni kell a tanulást, és segíteni kell eligazodni a külső nyomás okozta útvesztőben.** A kulcs: **korai jelzés és nyílt kommunikáció.** Az edzőnek három dolgot kell adnia: **jelenlétet, struktúrát és perspektívát.** Így elkerülhető, hogy a játékos az ürességet szerhasználattal, céltalansággal vagy destruktív viselkedéssel töltse ki.

TARTSD A KAPCSOLATOT ÉS ADJ STRUKTÚRÁT!

Heti rendszerességgel beszélj vele (ne csak a futballról)! Adj neki konkrét heti feladatot: naplóírás a rehabilitációjáról, videós elemzés egy posztriválisáról vagy taktikai jegyzetkészítés! Érezze, hogy „továbbra is része a csapatnak”, nem felejtették el!

SEGÍTS VISSZAÁLLÍTANI A MINDENNAPI RUTINT!

Kérd meg, hogy járjon be az öltözőbe és edzésre nézőként, ha fizikailag nem is tud részt venni! Vond be kisebb edzői feladatokba: segíthet labdát szedni, pályát előkészíteni – ez jelzi, hogy van helye a közösségben! Segíts neki egyéni rehabilitációs rutint kialakítani!

ADJ OKTATÁSI-ÉLETVEZETÉSI KAPASZKODÓT!

Ha kivették a suliból, keress alternatívát: online oktatás, nyelvóra, intenzív tanfolyam! Hangsúlyozd: most van idő, hogy fejlessze magát a pályán kívül is! Cél: ne legyen üres napirendje, legyen jövőképe „foci nélkül is”.

BIZTOSÍTS KAPCSOLATOT SZAKEMBEREKKEL, STÁBBAL!

Ha van sportpszichológus, irányítsd oda, ha nincs, szervezz heti rövid, bizalmi beszélgetéseket! „Hol látod magad fél év múlva? Mit tehetünk most ezért?” Tanítsd a kudarc feldolgozását: ez egy átmeneti akadály, nem a pályafutás vége!

III. A SZAKEMBEREK VÉDELME

A SZAKEMBEREK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

JOGOK

✓ Joga van támogatást, képzést és iránymutatást kapni a gyermekvédelmi szabályzat alkalmazásához.

✓ Joga van ahhoz, hogy a gyermekekkel való munkavégzés során biztonságos, támogató munkakörnyezetben dolgozhasson.

✓ Köteles a gyermekekkel szemben mindig példamutató, tiszteletteljes magatartást tanúsítani és nem élhet vissza hatalmával, illetve a szituáció adta lehetőségekkel.

✓ Köteles minden gyermekvédelmi gyanút vagy eseményt haladéktalanul jelenteni, jelzést megtenni az előírt módon.

KÖTELEZETTSÉGEK

Tévhitek és a valóság

Az utánpótlásban általában csak és kizárólag a játékosokra fókuszálunk, pedig olykor az edzők is komoly támadásoknak vannak kitéve, legtöbbször a szülők, néha pedig a játékosok részéről. Ahhoz, hogy az edzők meg tudják védeni a gyerekeket, maguknak is biztonságban kell lenniük, nem érhetik őket alaptalan támadások.

TÉVHIT

Az edzők teljhatalmú urak, akiket soha nem érhet olyan támadás, amely veszélyeztethetné a szakmai karrierjüket, magánéletüket.

Ezzel szemben számtalan olyan esetet ismerünk, amikor elégedetlen és/vagy rosszindulatú szülők és/vagy gyermekek vádolták meg vagy éppen támadták meg a velük dolgozó felnőtteket, melyeknek olykor komoly - és igazságtalan következményei lettek.

VALÓSÁG

NÉGY TANÁCS, AMIRE ÉRDEMES FIGYELNED, HA EL AKAROD KERÜLNI AZ ALAPTALAN TÁMADÁSOKAT

NYITOTT ÉS KÖZVETLEN KOMMUNIKÁCIÓ

Fontos, hogy az edzők rendszeresen, de a kijelölt módon kommunikáljanak a szülőkkel és a gyerekekkel. Tartsanak szülői értekezleteket, ahol bemutatják az edzések menetét, az elvárásokat és a célokat! Az átlátható kommunikáció segít megelőzni a félreértéseket és bizalmat épít a felek között.

ETIKAI IRÁNYELVEK ÉS PROTOKOLLOK BETARTÁSA

Az edzőknek szigorúan be kell tartaniuk a sportegyesület etikai irányelveit és a viselkedési normákat! Javasolt, hogy minden edző részt vegyen képzéseken, ahol megtanulják, hogyan kezeljék a különböző helyzeteket és miként tartsák tiszteletben a sportolók jogait és méltóságát.

TANÚ JELENLÉTE AZ EDZÉSEKEN, ELBESZÉLGETÉSEKEN

Hasznos lehet egy másik edző vagy felnőtt kolléga jelenléte, aki figyelemmel kíséri az eseményeket. Ez nemcsak védelmet nyújt az alaptalan vádakkal szemben, hanem lehetőséget ad a konstruktív visszajelzésekre is.

DOKUMENTÁCIÓ ÉS VISSZAJELZÉS GYŰJTÉSE

Minden edzést vagy fontos eseményt érdemes dokumentálni, különösen akkor, ha konfliktus vagy félreértés merül fel. A rendszeres visszajelzések gyűjtése a szülőktől és a gyerekektől segíthet azonosítani a problémákat, mielőtt azok súlyosbodnának és lehetőséget ad a folyamatos fejlődésre.

A leggyakrabban megjelenő támadások, konfliktusok

1

NEM MEGFELELŐ KOMMUNIKÁCIÓS CSATORNÁK

A szülők és az edzők közötti kommunikáció hiánya vagy elvesztése gyakran vezethet konfliktusokhoz. Ha az edző nem tudja hatékonyan közvetíteni a csapat szabályait, elvárásait vagy a gyermek fejlődési céljait, az félreértésekhez és elégedetlenséghez vezethet.

2

HIÁNYOS EGYESÜLETI CÉLOK ÉS HATÁSKÖRÖK

Ki kell mondani, hogy az utánpótlásban nem a hétvégi eredmény az igazi fokmérő! Ha az egyesületen belül ez nem egyértelműen tisztázott vagy a szakember fejében ezzel kapcsolatosan káosz van, az konfliktust szülhet felelőtlen ígéretek (pl. profi karrier), túlzott nyomás, irreális és eltérő elvárások képében..

3

AGRESSZÍV ÉS TÚLZÓ FEGYELMEZÉS

Az edzőknek gyakran kell kezelniük a gyermekek fegyelmezését, ami konfliktusok forrása lehet, különösen, ha a szülők nem értenek egyet az alkalmazott módszerekkel vagy azok intenzitásával. Ezért fontos a protokollok betartása, továbbá a szülők és játékosok folyamatos tájékoztatása.

4

KONTROLLÁLATLAN SZÜLŐ-EDZŐ KAPCSOLATOK

A szülők túlzott beavatkozása az edzői munkába konfliktusokat okozhat. Ha a szülők megpróbálnak beleszólni a csapatvezetésbe vagy a stratégiákba, az aláásható az edző tekintélyét és akadályozhatja a hatékony munkavégzést. Ugyanilyen károkat okozhat a szülő és edző közötti intim kapcsolat.

5

SZEXUÁLIS VISSZAÉLÉSEK, MOLESZTÁLÁS VÁDJA

Az edzők gyakran kerülnek közeli kapcsolatba a tanítványaikkal, ami félreértésekre adhat okot. Egy ártalmatlan gesztus is könnyen félreértelmezhető, különösen, ha nincsenek megfelelő határok és protokollok a fizikai érintkezésre vonatkozóan.

TOP10 Tanács

EGYÉRTELMŰ SZABÁLYOK

Már a szezon elején mondd el a szülőknek és a játékosoknak is (életkoruknak megfelelő nyelvezettel), hogy mi a rend és mik az elvárások!

INDOKOLT, VILÁGOS DÖNTÉSEK

Természetesen nem futballszakmai döntésekről van szó, például, miért 4 védővel álltok fel. De a játékidőre, keretbe kerülésre, posztokra mindig legyen objektív magyarázatod.

EGYFORMA ELVÁRÁSOK MINDENKIVEL SZEMBEN

Kerüld a favoritizmust, ne legyenek „kedvencek”, mindenki kapjon figyelmet és visszajelzést!

NAPRAKÉSZ DOKUMENTÁCIÓ

Edzésnapló, jelenléti ív, rövid megjegyzések – ezek később védelmet adhatnak.

PÉLDAMUTATÓ KOMMUNIKÁCIÓ

Bár a nyerni akarás hevében ezt nehéz tartani, de beszélj tisztelettel, sértegetések nélkül játékossal, szülővel, ellenféllel, játékvezetővel egyaránt! Kerüld a félreérthető szarkazmust!

TOP10 Tanács

Sem játékossal, de főleg szülővel ne kerüljön sor releváns egyeztetésre parkolóban, meccs után közvetlenül vagy valamelyik online platformon! Tarts mindig fogadóórát!

Biztosítsunk biztonságos és támogató környezetet! Az edzések időpontjainak, helyszíneinek gyakori változtatása zavarhatja az érintettek napi rutinját, ami elégedetlenséghez vezethet.

A szabály mindenkire vonatkozik, de a különleges helyzeteket emberien kezeld!

Akármilyen szerepkörben is vagy, soha ne tegyél sem a játékosod, sem a szülő irányába szexuális megjegyzést!

Ha gond van, vond be a szülőt, klubvezetőt, szakembert! Az edző nem pszichológus és nem rendőr, de felismerheti a bajt.

TARTSD A HATÁROKAT!

KISZÁMÍTHATÓSÁG ÉS RENDEZETT KÖRNYEZET

RUGALMASSÁG ÉS KÖVETKEZETESSÉG

ZÉRÓ TOLERANCIA A FLÖRTÖLÉSBEN

KÉRJ SEGÍTSÉGET, JELEZD, HA BAJ VAN!

KAPCSOLATTARTÁSI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS PROTOKOLL MINTA

A kommunikációs protokoll egy előre lefektetett, mindenki által ismert szabályrendszer, amely meghatározza, hogy ki, kivel, mikor és hogyan kommunikálhat, milyen csatornán (személyesen, e-mail, csoportos üzenet), milyen stílusban (tisztelet, rövidség, tényszerűség), milyen helyzetekben (meccs, edzés, szülői találkozó).

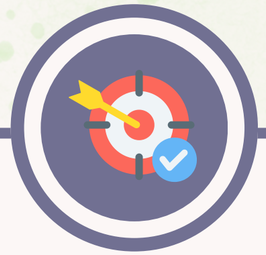

Eredményesség

Alaptétel legyen, hogy az eredmény hangsúlyozása minden platformon tilos!

Hivatalos minőség

A klubot képviselve tilos a klub elveinek, etikai szabályzatának megsértése, a klub rossz színben feltüntetése!

Példamutatás

Tisztelettel és udvariasan beszéljünk mindenkivel a pályán, s fokozottan ügyeljünk magatartásunkra a meccseken, tornákon!

Szülők és edző

Udvarias és tisztelet-tudó kommunikáció minden csatornán, de tilos az ad hoc megbeszélés parkolóban, pályán!

Fogadóóra

A szülőkkel a releváns kérdések kizárólag fogadóóra keretében egyeztethetőek. Csoportokban és privát üzenetekben tilos!

Határok tartása

Tilos a szülőkkel, játékosokkal a közvet-len, magánéleti jellegű kapcsolattartás, amely később az elfogultság látszatát kelti!

KAPCSOLATTARTÁSI- ÉS KOMMUNIKÁCIÓS PROTOKOLL MINTA

A kapcsolattartási- és kommunikációs protokoll betartása mindenki közös érdeke, megismertetéséről az egyesületnek kell gondoskodnia, melyet célszerű transzparens módon a szülőkkel és játékosokkal is megismertetni. A megsértésére vonatkozó szankciókat ajánlott a munkaköri leírásban rögzíteni.

Tájékoztatás

A szülői messenger és egyéb csoportokban tilos a szakmai válaszadás, a kritikák megvitatása, arra szolgál a fogadóóra!

Honlap

Honlapra, egyéb oldalakra csak az arra kijelölt személy tehet ki tartalmakat, figye-lemmel az etikai elvekre!

Személyiségi jogok

Jóváhagyás nélkül ne készítsünk képet, s azokat engedély nélkül se a saját, se a hivatalos oldalakra ne töltsük fel!

Videózás

A játékosokról és teljesítményükről készült videókat se a saját, se a hivatalos oldalakra ne töltsük fel engedély nélkül!

Privát felületek

A privát oldalainkon is tartsuk tiszteletben a munkáltató által elvártakat, a megfogalmazott alapelveket!

Konfliktus-kezelési lépcső

Probléma esetén először edző-játékos, aztán edző-szülő, végül szülő-klubvezetés találkozik egymással.

Nézzünk egy példát!

Egy U15-ös lánycsapat férfi edzője az edzés után gyakran üzengetett a játékosoknak a saját privát közösségi médiafiókján keresztül (Messenger, Instagram). Az üzenetek többnyire szakmai jellegűek voltak („Jó voltál ma edzésen”, „Figyelj a védekezésre”), de néha barátias, laza hangvételt ütött meg.

Egy szülő azt jelezte a klubnak, hogy a lánya kellemetlenül érezte magát, mert az edző késő este is írt neki. A szülő panaszt tett, és felmerült a gyanú, hogy az edző túllépett a szakmai határokon, noha szándéka tiszta volt és semmi törvénysértőt nem tett.

Nézzük most a megoldást! Összefoglalva: **még jó szándék mellett is félreérthető a privát üzenetváltás.** Az edzőt nem csak a szándéka, hanem a kommunikáció formája és időpontja is minősíti – ezért kell a hivatalos, átlátható csatornákat használni.

Az edzőnek nem elég tisztességesnek lennie – annak is kell látszania. A határtartás és az átlátható, egységes működés a legjobb védelem a hasonló helyzetek ellen.

HATÁRTARTÁS ÉS HIVATALOS CSATORNÁK

Az esti órákban küldött privát üzenetek, az abban megjelenő közvetlenség, emojik félreértelmezhetőek, fontos tehát a határok szigorú tartása. Az edző kizárólag a csapat hivatalos kommunikációs csatornáit használja, nem a saját privát profilját!

ÁLTALÁNOS ETIKETT ÉS SZAKMAI PROTOKOLLOK

Bár az edzőt a példában jó szándék vezérelte, de a személyes, egyéni visszajelzésnek nem ez a jó és főleg nem ez a kijelölt módja. A késő esti üzenet sérti az általános etikett szabályait, az írásos megjegyzések (pl. Jó vagy! Kellesz nekem!) félreértelmezhetőek.

EGYSÉGES BÁNÁSMÓD SÉRÜLÉSE

Ha az edző csak néhány játékosnak ír, akkor az öltözői beszélgetések során tűnhet úgy, hogy a megszólítottakkal kivételezett. Konfliktusokat generálhat az öltözőn belül, pletykákra adhat okot, s maga a játékos is kiszínezheti a beszélgetés részleteit.

GYERMEK VÉDELMÉNEK PRIORITÁSA

Ne felejtsük el, azzal, hogy késő este üzenetet írunk egy gyermeknek, kellemetlen helyzetbe hozhatjuk! Lehet kényelmetlen csak szimplán az üzenetváltás, de később pletykákra is okot adhat egy ilyen jó szándékú, de meggondolatlan cselekedet!!!

IV. NŐK A LABDARÚGÁSBAN

Tévhitek és a valóság

A női labdarúgás az elmúlt években hazánkban is komoly fejlődésen ment keresztül, egyre nagyobb számban működnek műhelyek, ahol a legtöbb korosztályban már tudnak csapatot indítani a klubok. Ez megköveteli, hogy a nők labdarúgásban betöltött szerepére is kitérjünk.

TÉVHIT

A női és a férfi futball között szakmai szempontból nincs különbség, arról nem beszélve, hogy a női futballban dolgozók már amúgy is szuperszenzitív módon bánnak a lányokkal.

Ezzel szemben számtalan olyan esetet ismerünk, amikor a női labdarúgással kapcsolatos sztereotípiák rosszmájú megjegyzésekben, sértegetésekben jelentek meg az öltözőben, edzésen és mérkőzésen egyaránt.

VALÓSÁG

NÉGY TANÁCS, AMIRE ÉRDEMES FIGYELNED, HA EL AKAROD KERÜLNI AZ ALAPTALAN TÁMADÁSOKAT

ZÉRÓ TOLERANCIA A DISZKRIMINATÍV BESZÉDRE

Ha edzésen vagy meccsen bármilyen megjegyzés hangzik el („ez nem lányoknak való”, „járnál inkább balettozni”), azt azonnal meg kell állítani! A játékosoknak világosan tudniuk kell: nincs helye szexista vagy bántó beszédnek!

POZITÍV NYELVEZET HASZNÁLATA

Az edző tudatosan kerülje a sztereotípiákat (pl. „ügyes vagy, lányosan elegáns” helyett: „ügyes vagy, jól oldottad meg a helyzetet”)! Mindig a teljesítményt és a fejlődést dicsérjük, ne a nemi szerepeket erősítse!

SZÜLŐK ÉS A KÖRNYEZET ÉRZÉKENYÍTÉSE

Érdemes rövid szülői tájékoztatót tartani: miért fontos a támogató, elfogadó közeg, és miért ártalmasak a „viccesnek szánt” megjegyzések? A gyermekvédelem nemcsak az öltözőben, hanem a lelátón is kezdődik.

PÉLDAKÉPEK ÉS INSPIRÁCIÓ BEMUTATÁSA

Mutass női futballistákat (pl. válogatott játékosokat, nemzetközi sztárokat) mint pozitív példát! Ha a lányok látják, hogy a pályán nőként is lehet profi, sikeres, értékelt sportoló, az megerősíti az identitásukat és csökkenti a sztereotípiák hatását.

Nézzünk egy példát!

Egy U13-as lánycsapat meccsén a lelátóról az egyik szülő odaszól: *„Ez nem is igazi foci, minek erőltetik, a lányok úgysem lesznek profik.”* A megjegyzést hallják a játékosok is, két lány elsírja magát, az edző pedig kellemetlen helyzetbe kerül, mert a szülő nem az ő csapatához tartozik, hanem az ellenfélhez.

A bíró is hallja a történteket, meg is állítja a meccset, kimegy az ellenfél edzőjéhez, egyeztetnek. Eközben a csapatod a kispadhoz megy, néhányan vizet isznak, míg többen a síró játékosokat vigasztalják.

Nézzük most a megoldást! Összefoglalva: **A megelőzés kulcsa a proaktív szabályozás, érzékenyítés és pozitív megerősítés.** Az edzőnek ilyenkor nem vitába kell bocsátkoznia a lelátón, hanem a játékosok biztonságérzetét és önbizalmát kell megerősítenie.

Az edzőnek három irányba kell hatnia és gondolkoznia: egyrészről azonnal védenie kell a gyereket, másrészről dokumentáltatni az esetet, végül hosszú távon az érzékenyítésre fókuszálni.

AZONNALI REAGÁLÁS A TISZTELET HANGJÁN

Fontos, hogy az edző ne a szülővel foglalkozzon, akkor se, ha saját játékosáról van szó. Ha visszakiabál, csak olajat önt a tűzre, ezzel inkább árt, mint segít. Helyette röviden jelezze a játékosainak, hogy ők is focisták, büszke rájuk! Ez rögtön tompítja a sértés hatását.

ZÉRÓ TOLERANCIA KLUBSZINTEN

A szülőknek az egyesülethez érkezéskor és minden évad elején fel kell hívni a figyelmét, hogy a diszkrimináció egyetlen formáját sem fogadja el a klub! Protokollban kell rögzíteni, hogy a lelátón sem megengedett a diszkriminatív beszéd, és szükség esetén a rendezők, szervezők közbeléphetnek!

A JÁTÉKOSOK MEGVÉDÉSE HIVATALOS ÚTON

A mérkőzés nem az a helyszín, ahol akár az ellenféllel, akár a szülőkkel foglalkozni kellene, nem várható igazi eredmény. Ha az ellenfél szülei követtek el szabálytalanságot, jeleztesd hivatalosan az ellenfél klubjának vagy a szövetségnek!

SZÜLŐK, SZAKEMBEREK, JÁTÉKOSOK ÉRZÉKENYÍTÉSE

Edzői értekezleteken, szülői fórumon, edzéseken röviden ismertetni kell, miért károsak az ilyen megjegyzések, és hogy a klub a gyermekvédelem részeként kezeli a verbális támadásokat!

V. EGYESÜLETI TEENDŐK A GYERMEKVÉDELEMBEN

Az egyesületek felelőssége

Az egyedi esetekből eredő abúzusok csak akkor előzhetőek meg, kezelhetőek megfelelően, ha rendszerszintű mechanizmusok kerülnek kialakításra, bevezetésre, megkövetelésre, alkalmazásra és felülvizsgálatra.

- Gyermekvédelmi alapelvek
- Gyermekvédelmi incidens
- Gyermekvédelmi felelős
- Protokollok kidolgozása
- Önvizsgálat és utánkövetés

I. ALAPELV : PARTNERSÉG

A partnerség olyan gyermekvédelmi alapelv, amely szerint a gyermek biztonsága és jóléte csak akkor biztosítható, ha a vele kapcsolatban álló felnőttek – szülők, edzők, pedagógusok, szakemberek, intézmények – egyenrangú félként, kölcsönös tiszteletben, átlátható kommunikációval és közös felelősségvállalással működnek együtt.

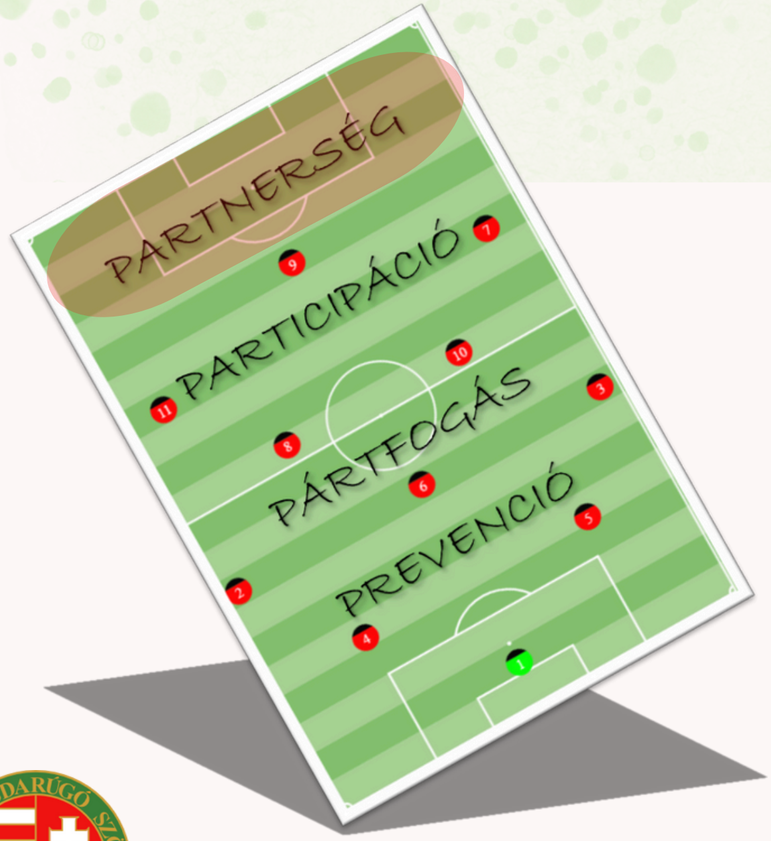

Szerepvállalás

A gyermek biztonságát egyedül nem tudjuk megteremteni, kell hozzá valamennyi szereplő.

Kölcsönösség

A partnerség alapja a kölcsönös tisztelet, az átláthatóság és az információ megosztása.

Bizalom

Az együttműködés alapja a nyílt kommunikáció, az őszinteség és a kiszámíthatóság.

„A gyermek védelme csapatmunka: minden felnőtt, minden szereplő számít.”

II. ALAPELV : PARTICIPÁCIÓ

A participáció olyan gyermekvédelmi alapelv, amely szerint a gyermeknek joga és lehetősége van arra, hogy életét érintő kérdésekben – korának és érettségének megfelelően – véleményt nyilváníthasson, döntési folyamatokban részt vegyen és meghallgassák őt. A participáció biztosítja, hogy a gyermek ne csak elszenvedője, hanem aktív alakítója legyen a saját fejlődését és jólétét érintő helyzeteknek.

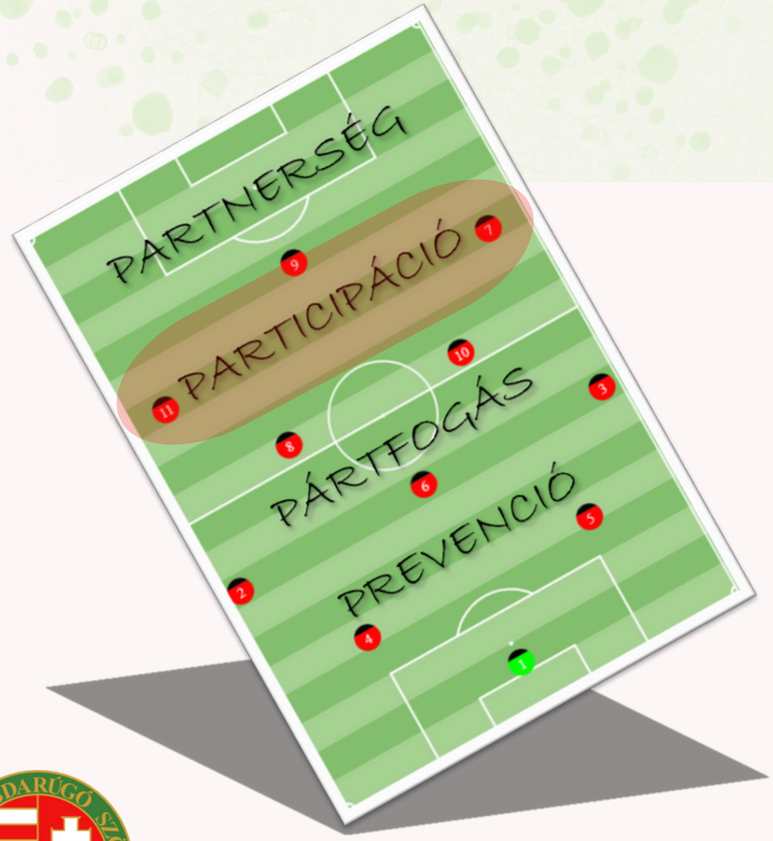

Egyenrangúság

A gyermekeknek joguk van a saját vélemé-nyüket elmondani, őket érintő kérdésekben meghallgatásra és bevonásra.

Figyelembe vétel

Nemcsak meghallgatjuk, de a gyermek véleményét figyelembe is vesszük a döntéshozatalban.

Meghallgatás

A gyermekek véleménye értékes, a felnőttek feladata, hogy aktívan figyeljenek rájuk, ne csak akkor, amikor probléma van.

„Néma gyereknek anyja se érti a szavát!”

III. ALAPELV : PÁRTFOGÁS

Ez az elv a gyermekek érzelmi, fizikai és szociális védelmét célozza meg, biztosítva számukra egy támogató és biztonságos környezetet, ahol kibontakoztathatják tehetségüket és képességeiket. A sportban a pártfogás magába foglalja a fiatal sportolók mentorálását, irányítását és védelmét, hogy elkerüljék a fizikai és pszichológiai károsodásokat, valamint hogy pozitív élményekkel gazdagodjanak.

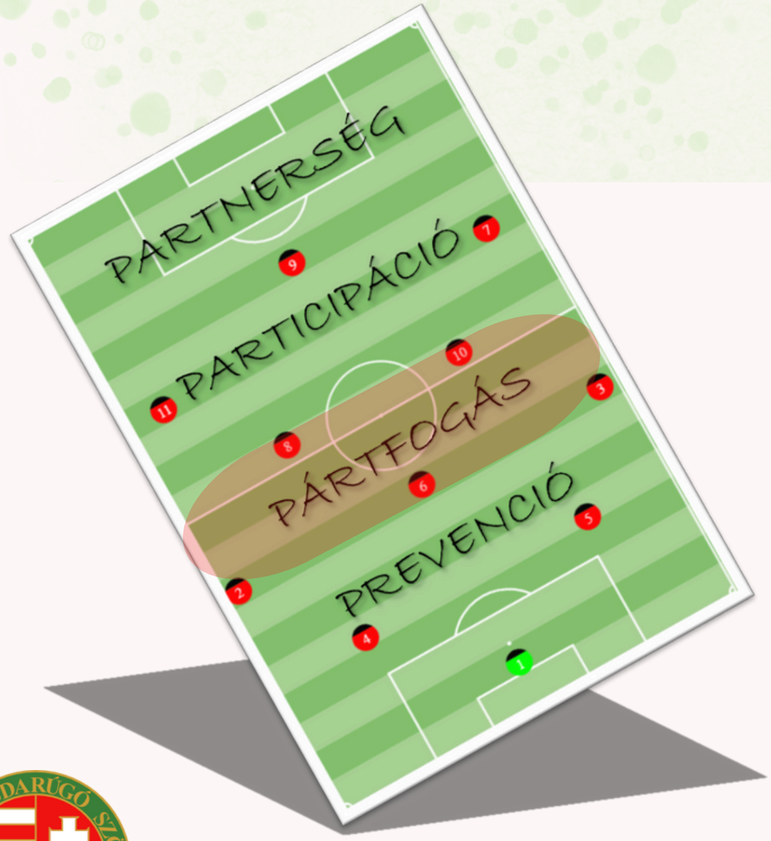

Egységes részvétel

Ha egy gyermek veszélybe kerül, a szövetség és a klubok minden tagja köteles a gyermeket támogatni és védelmezni!

Beavatkozás elve

Fontos, hogy a gyermek meghall-gatást, támogatást és szükség esetén azonnali segítséget kapjon!

Védelem elve

A gyermek védett legyen a megtorlástól, a megszégyenítéstől vagy az elhallgattatástól egy bejelentést követően!

„A gyermek érdeke mindenek felett áll."

IV. ALAPELV : PREVENCIÓ

A prevenció a megelőzés azon stratégiáit és intézkedéseit jelenti, amelyek célja a gyermekek testi, lelki és érzelmi biztonságának biztosítása a sporttevékenység során. Ez magában foglalja az edzők és sportszakemberek megfelelő képzését, a gyermekek jogainak tiszteletben tartására, a bántalmazás, elhanyagolás vagy kizsákmányolás megelőzésére irányuló protokollok kialakítását, valamint a gyermekek egészséges fejlődését elősegítő környezet megteremtését.

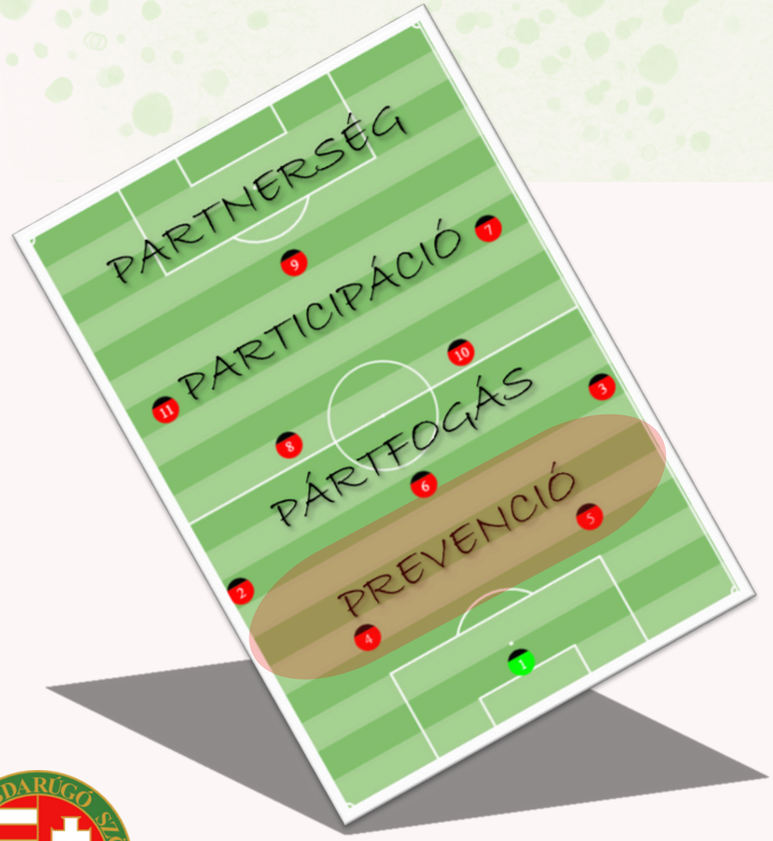

Jogérvényesítés

Minden gyermeknek joga van a védelemhez, a fejlődéshez és a részvételhez.

Tudatosság

Proaktív kultúra kiépítése, amely csökkenti a kockázatokat.

Beavatkozás és felelősség

Minden észlelt vagy vélt bántalmazási eset azonnali kezelése.

„Jobb megelőzni, mint beavatkozni!”

Gyermekvédelmi incidens

A gyermekvédelmi incidens minden olyan - a labdarúgó sportegyesületben - bekövetkező esemény, cselekedet, mulasztás vagy helyzet, amely egy gyermek testi, lelki vagy érzelmi biztonságát veszélyeztetheti, vagy sértheti az alapvető jogait.

Ez lehet:

- bántalmazás (fizikai, szóbeli-érzelmi, szexuális, elhanyagolás)
- nem megfelelő szülői magatartás (saját vagy más gyermek sértegetése, szidalmazása)
- nem megfelelő edzői magatartás (megalázás, fenyítés, testi épséget veszélyeztető gyakorlat)
- zaklatás, megszégyenítés, túlzott nyomásgyakorlás
- kockázatos viselkedés eltűrése
- kortársak közötti bántalmazás elbagatellizálása, figyelmen kívül hagyása

GYERMEKVÉDELMI INCIDENS SZINTJEI

SZINT	JELLEMZŐ	PÉLDA
ALACSONY	Rossz gyakorlat, de nem jelent közvetlen veszélyt a gyermek testi-lelki épségére. Szándékosság nem feltételezhető, inkább tudatlanságból vagy tapasztalatlanságból fakad, egyszeri, nem ismétlődő jellegű.	• Edző kiabál vagy megalázó módon beszél egy gyerekkel. • Egy edzés túl megterhelő, pihenési idő nélkül. • A szülő a mérkőzés után nyilvánosan szidja a gyerekét.
KÖZEPES	Ismétlődő vagy súlyosbodó mintázat, de még nem súrolja a bántalmazás vagy jogsértés határát. A gyermek pszichés vagy érzelmi jólléte tartósan sérülhet.	• Egy edző rendszeresen verbálisan bántalmazza a játékosokat. • Egy csapaton belül szisztematikus kiközösítés vagy zaklatás történik. • A gyerek fél az edzőtől vagy a sportkörnyezettől.
MAGAS	Súlyos, azonnali beavatkozást igénylő helyzet, amely jogszabályba ütközik vagy közvetlen veszélyt jelent a gyermekre.	• Gyanú vagy bizonyíték fizikai, szexuális bántalmazásra, elhanyagolásra. • Egy stábtag vagy más gyermekkel kapcsolatba kerülő felnőtt jogosulatlan, túl közeli vagy titkolt kapcsolatban áll a gyermekkel. • Olyan esemény, amelyről törvény szerint hatóságot kell értesíteni.

JELZÉSI–ÓVINTÉZKEDÉSI MECHANIZMUS FOLYAMATÁBRÁJA

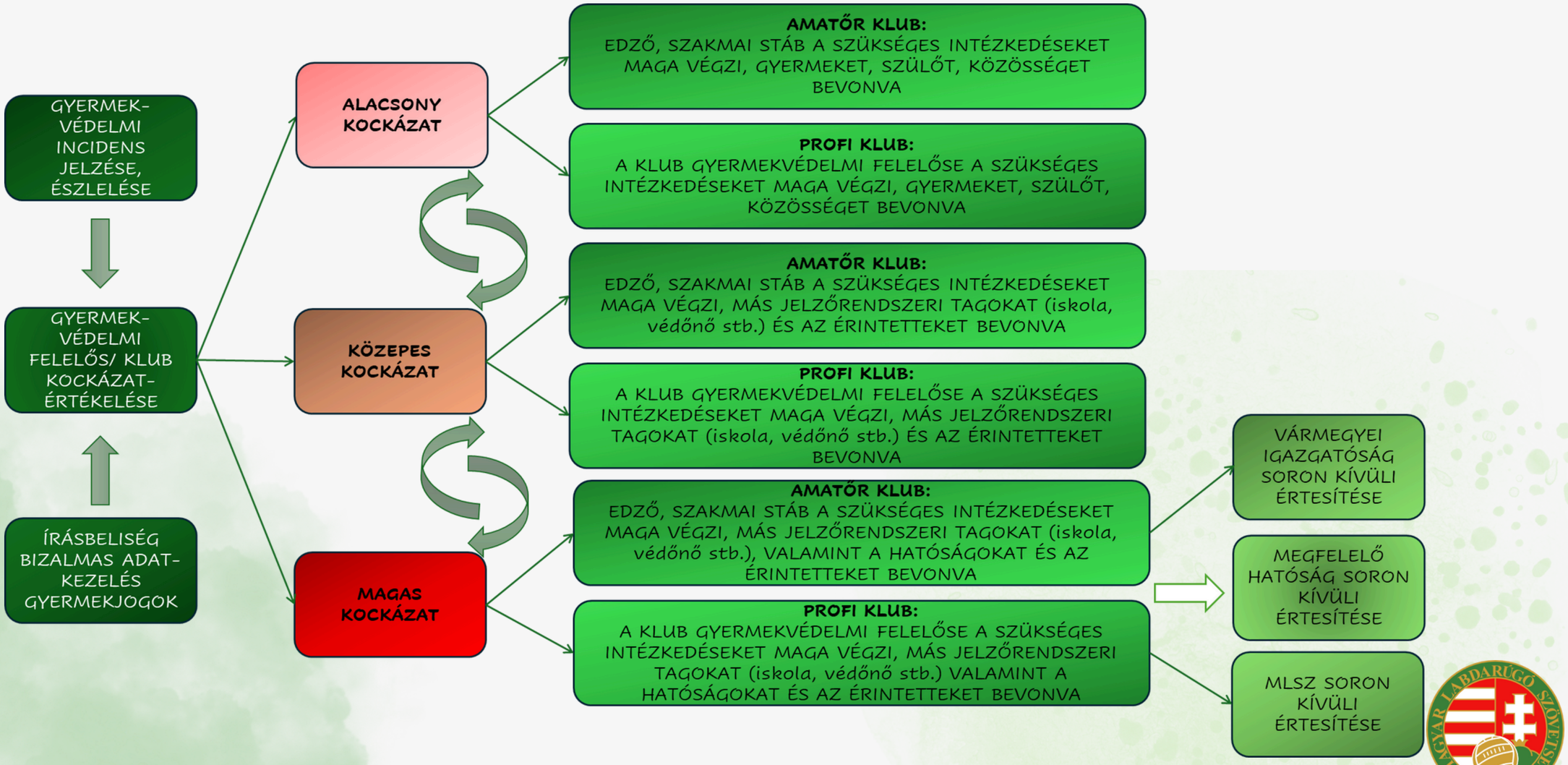

A JELZŐRENDSZER TAGJAI AZ 1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNY ALAPJÁN

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (orvos, védőnő)
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal,
- a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Gyermekvédelmi felelős

A *gyermekvédelmi felelős* a sportklub által kijelölt, megfelelő képzettséggel és felkészítéssel rendelkező személy, aki a klubban részt vevő gyermekek biztonságáért, jogainak védelméért és jólétéért felelős.

Feladata, hogy a gyermekekkel kapcsolatos bántalmazási, veszélyeztetési vagy diszkriminációs eseteket felismerje, kezelje, továbbítsa a megfelelő fórumokhoz és a klub egészében biztosítsa a gyermekvédelmi szempontok érvényesülését.

Hatás- és feladatkörök:

- gyermekvédelmi protokoll oktatása, betartatása
- érzékenyítő foglalkozások tartása, rendezvények szervezése
- panaszok, jelzések fogadása, ügy megindítása
- jelzőrendszeri tagokkal kapcsolattartás
- érintettek első meghallgatása
- szakmai tanácsadás edzőknek, szakembereknek
- klubvezetés felé rendszeres beszámolás a gyermekvédelmi helyzetről, az esetleges incidensekről

ÚTMUTATÓ A GYERMEKVÉDELMI FELELŐS SZÁMÁRA

- **Légy elérhető és ismert!** - legyen köztudott az elérhetőséged
- **Vegyél minden jelzést komolyan!** - minden panasz kerüljön rögzítésre
- **Meghallgatáshoz nyugodt és biztonságos környezetet biztosíts!**
- **Dokumentálj mindent!** - később, főleg egy hatósági ügyben releváns lehet
- **Tájékoztasd a vezetést és a jelzőrendszeri tagokat!** - soha ne titkolj semmit
- **Nyitott szemmel járj!** - öltözőben, folyósón pályán légy éber, ha kell, avatkozz be
- **Képezz, segíts!** - oszd meg a jogeseteket, szervezz képzéseket, előadásokat
- **Folyamatosan értékeld és fejleszd a rendszert!**

Protokollok kialakítása

A *protokoll* előre kidolgozott, írásban rögzített és minden érintett számára ismert eljárásrend, amely meghatározza, hogy egy adott helyzetben ki, mikor, hogyan és milyen lépésekben jár el.

<u>Gyermekvédelemben a protokoll célja:</u> biztosítani a gyerekek védelmét, átláthatóságot teremteni, megelőzni a visszaéléseket és gyors, egységes választ adni problémákra.

A gyermekvédelemhez szükséges protokollok:

- etikai protokoll
- kommunikációs protokoll
- utazási- és edzőtáborozási protokoll
- online biztonsági protokoll
- panaszkezelési protokoll
- jelzőrendszeri protokoll
- kríziskezelési protokoll

A ‚safeguarding' a biztonságos rendszer kialakítása, a ‚child protection' pedig a vészfék, ha már baj van.

Megközelítési módok

A protokollok és a gyermekvédelmi rendszer kidolgozásának két alapvető elméleti fundamentumával kell foglalkozzunk. Az első kiindulási pont a proaktívitás, azaz, hogy mindent megteszek a gyermekvédelmi incidensek elkerülése érdekében, a második pont a reaktívitás, mivel sajnos a legjobb szándék ellenére is előfordulhatnak visszaélések.

SAFEGUARDING (proaktív)

Megelőző intézkedések és jó gyakorlatok annak érdekében, hogy a gyermekek biztonságos, támogató és fejlődést elősegítő sportkörnyezetben vehessenek részt.

Példa: *van gyermekvédelmi felelős; szerveznek képzéseket; van panaszkezelési protokoll*

CHILD PROTECTION (reaktív)

Beavatkozás konkrét esetekben, amikor felmerül a gyermek bántalmazásának, veszélyeztetésének gyanúja vagy ténye.

Példa: *kiderül, hogy egy felnőtt túl közeli kapcsolatot ápol egy játékossal; szülő bejelentést tesz, hogy az edző gyakran megalázza, sértegeti a gyermekét*

PROAKTÍV ÉS REAKTÍV SZEMLÉLETBŐL FAKADÓ TEENDŐK

PROAKTÍV

- EDZŐK, SZEMÉLYZET ÁTVILÁGÍTÁSA, KÉPZÉSE
- KÓDEXEK, PROTOKOLLOK KÉSZÍTÉSE
- KOCKÁZAT-ELEMZÉSEK
- GYERMEK-VÉDELMI FELELŐS KIJELÖLÉSE
- POZITÍV TANULÁSI KÖRNYEZET ÉS BIZALMI LÉGKÖR
- GYAKORLATTÁR ÉS JOGESETTÁR LÉTREHOZÁSA

REAKTÍV

- JELZŐ-RENDSZERI KAPCSOLATOK
- BEJELENTÉSI CSATORNÁK KIÉPÍTÉSE (hotline stb.)
- GYORS KIVIZSGÁLÁS, TRANSZPARENS TÁJÉKOZTATÁS
- EGYÜTT-MŰKÖDÉS A STAKEHOLDE-REKKEL
- ÁLDOZAT-VÉDELMI SZOLGÁLTA-TÁSOK
- GYERMEKVÉDELMI KÓDEX, BEJELENTÉSI ŰRLAP, KAPCSOLATTARTÁSI LISTA

PROTOKOLLOK TARTALMI ELEMEI

Természetesen nem szükséges külön dokumentumban lennie, valamennyi részterület szabályozható akár egy protokollban is. Kifejezetten ilyen az etikai- és viselkedési szabályzat, amelybe magától értetődően illeszkednek a témakörök. FONTOS! Minden szabályzat annyit ér, amennyit abból betartanak és betartatnak! Mivel a legtöbb klubnak van etikai kódexe, így azt külön nem nevesítjük.

Kommunikáció

Hogyan kommunikálhat az edző a gyerekekkel és szülőkkel (csatornák, időkeretek, stílus).

Utazás, edzőtábor

Hogyan biztosítják a gyermekek felügyeletét, hol alszanak, hogyan történik a kíséret, milyen szabályok védik őket.

Online biztonság

Közösségi média használata, csoportos üzenetküldés szabályozása, tiltott tartalmak, adatvédelem.

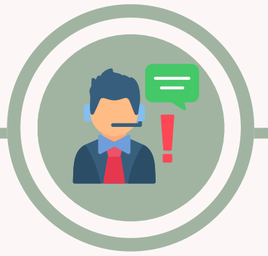

Panaszkezelés

Hogyan tehet jelzést a gyerek, szülő vagy edző; ki fogadja; milyen határidővel, hogyan kerül feldolgozásra; hogyan történik az értesítés.

Jelzőrendszer

Mit kell tenni, ha a gyermek bántalmazásának, elhanyagolásának, diszkriminációjának gyanúja merül fel. Kihez fordul először és hogyan teszi mindezt.

Kríziskezelés

Mi a teendő bántalmazás, zaklatás, diszkrimináció, súlyos sérülés, doppingvagy drogérintettség esetén. Ki az elsődleges döntéshozó, milyen lépések következnek.

Önvizsgálat és utánkövetés

A szervezetnek saját magának vizsgálnia kell működését és eredményeit. A belső vizsgálat célja az önreflexió: **mennyire felelnek meg a gyakorlatok a szabályoknak, céloknak és alapelveknek.**

Fontos az is, hogy **az egyedi döntések és intézkedések utánkövetése megtörténjen**, hogy azokból tanulni lehessen, továbbá monitorozzuk a probléma megszünését, észrevegyük esetleges újraéledését.

Adott időszak után **célszerű értékelni az eredményeket, kézzelfogható és meghatározott indikátorok mentén** figyelni az eredményességet, a trendeket, amelyek meghatározhatják a korábbiak felülírását, új intézkedések bevezetését.

ÖNELLENŐRZŐ CHECKLIST

Ssz.	Tevékenység	Teljesült	Részben teljesült	Nem teljesült	Nincs adat	Meg-jegyzés
1.	Van-e írásos, jóváhagyott gyermekvédelmi szabályzat?					
2.	A szabályzat tartalmazza-e a gyermekvédelmi alapelveket és jogszabályi hivatkozásokat?					
3.	A szabályzat elérhető-e gyerekbarát és szülőknek szóló formátumban is?					
4.	Kijelölt-e a klub gyermekvédelmi felelőst, és megkapta-e a szükséges képzést?					
5.	A gyermekvédelmi felelős elérhetősége nyilvánosan ismert a gyerekek, szülők és munkatársak számára?					
6.	Minden edző és önkéntes átesett-e előszűrésen (erkölcsi bizonyítvány) és gyermekvédelmi képzésen?					

ÖNELLENŐRZŐ CHECKLIST

Ssz.	Tevékenység	Teljesült	Részben teljesült	Nem teljesült	Nincs adat	Meg-jegyzés
7.	Van-e írásos magatartási kódex, amely minden érintett számára kötelező?					
8.	A gyerekek és a szülők kaptak-e tájékoztatást a gyermekvédelmi szabályokról, és aláírták-e a viselkedési/ szülői kódexet?					
9.	Van-e biztonságos működést szabályozó protokoll (utazás, öltözőhasználat, közösségi média, médiafelvételek)?					
10.	Létezik-e világos eljárásrend a gyermekvédelmi gyanú jelentésére és az esetek dokumentálására?					
11.	Az esetek nyomon követése, rögzítése és a hatóságokkal való kapcsolattartás dokumentáltan zajlik-e?					
12.	Van-e rendszeres önértékelés, felülvizsgálat és külső értékelés, amelyből tanulságokat építenek be?					

Zárszó

A labdarúgásban – legyen szó utánpótlásról vagy felnőtt szintű képzésről – a siker nemcsak a pályán szerzett gólokban mérhető. **Valódi győztesek csak akkor lehetünk, ha megvédjük a gyermekeinket és biztosítjuk számukra a biztonságos, tiszteletteljes környezetet, ahol kibontakozhatnak.**

A kézikönyvben bemutatott protokollok, szabályzatok és eljárások csak akkor érnek célt, ha a mindennapi gyakorlatban is életre kelnek. A papír önmagában nem véd meg senkit – a tettek és a következetes végrehajtás azok, amelyek valódi védelmet nyújtanak. A felelősség közös: **edzőké, vezetőké, szülőké és mindazoké, akik a sport világában dolgoznak.**

A gyermekvédelem nem mellékes feladat, hanem valamennyi sportszakember legfontosabb alapja. Ha a gyerekek biztonságban vannak, akkor fejlődni fognak, és a sport megtanítja őket arra, hogyan legyenek erősek, kitartóak és közösségben gondolkodó emberek.

„Az emberiséget az minősíti, ahogyan a gyermekekkel bánik.”
(Nelson Mandela)

A kézikönyvet készítette:

BEVE
A biztonságos és élhető városokért!

Kapcsolat:

www.beve.hu

+36 (70) 946 9401

info@beve.hu